

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. טלי גיטך מעל גבי קרקע לא אמר כלום.....1
- ב. למ"ד אשה עושה שליח לקבל גיטה מיד שליח בעלה ... למ"ד אין האשה עושה שליח לקבל גיטה מיד שליח בעלה ... משום דאיכא בזיון דבעל ... למ"ד משום הצרה הבאה לאחר מיכן 3
- ג. דאמר לה הוי שליח להולכה עד דמטית התם וכי מטית התם אימר קמי בי דינא בפני נכתב ובפני נחתם ומשוי בי דינא שליח וליתבוה ניהליך.....4
- הדרן עלך המניא גט.....4
- א. כל גט שנכתב שלא לשום אשה פסול כיצד היה עובר בשוק ושמע קול סופרים מקרינ איש פלוני מגרש את פלונית ממקום פלוני ואמר זה שמי וזה שם אשתי פסול לגרש בו....5
- ב. יתר מיכן כתב לגרש את אשתו ונמלך מצאו בן עירו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך פסול לגרש בו.....6
- ג. יתר מיכן היו לו שתי נשים ושמותיהן שוות כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה.....6
- ד. יתר מיכן אמר ללבלר כתוב לאיזו שארצה אנגרש פסול לגרש בו.....6
- ה. שני יוסף בן שמעון הדרין בעיר אחת מוציאין שטר חוב על אחרים ... ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב.....7
- ו. שמאל ולילה פסולות ופוסלות.....9

דף כד.

א. טלי גיטך מעל גבי קרקע לא אמר כלום

זרק לה¹ גט בחצרה² בין שהוא קנוי לה בין שהוא מושכר או שאול לה, הרי הוא כאילו נתנו בידה ומגורשת³. במה דברים אמורים כשהיא עומדה

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קלט א

² פ"י חצר של נכסי מלוג ואף על גב מה שקנתה אשה קנה בעלה נמצא דלא הוה חצרה מ"מ גיטה וידה באין כאחד דבאותו פעם שמגרשה אין לו זכות עוד בנכסי מלוג שלה וע"כ קנתה מכת חצרה. מ"ז שם א, ודוקא חצרה של נ"מ אז מיד בשעת הנט החצר שלה הוא אבל חצר נצ"ב מחוסר נובינא הוא אף על גב שהוא קרקע וחצר אתרבי משום שליח ומשום יד לכן בגט דלא שייך שליח כי חוב הוא לה ואינה מגורשת אלא משום יד לכן צריכה עומדת אצל החצר ואז הוי כידה. ב"ש שם א

³ חצרה מתקרי, דשכירות או שאלה ליומי ממכר הוא.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

בחצרה⁴ ומשתמר שם לדעתה, כגון חצר קטן והיא עומדת בתוכו או בצדו, אבל חצר גדול⁵ שאין לה מחיצות⁶ אף על פי שהיא עומדת בתוכו, כשהיא עומדת במזרחו אין מערבו משתמר לדעתה, ואם זרק גט למערבו אינה מגורשת⁷.

ואם דחה הרוח⁸ הגט לחצרה והיא עומדת אצל החצר אינו נחשב נתינה⁹, אפי' אם אמר לה – הא גיטך. עד שיטול הגט ויתן לה ויאמר – הרי זה גיטך.

ואם אינה עומדת שם אף על פי שהוא משתמר לדעתה, אפילו אמרה שיזרוק לחצירה, אין זה דומה לידה ואינה מתגרשת¹⁰, ועוד שגט חוב הוא לה ואין חבין לאדם שלא בפניו, לפיכך אין חצרה קונה לה הגט שלא בפניה, ויש אומרים שהיא ספק מגורשת.

ואם אמרה בפני עדים זרוק לחצרי ותזכה לי, נעשה החצר שליח קבלה שלה. ובשעת זריקת הגט לחצר בעיני עדים כמו בנתינה לשליח קבלה¹¹.

יש מי שאומר¹² שאם נתן בחצרה ולא היתה היא שם באותו פעם שנתנו שם, ואח"כ באה שם ואמר לה הרי זה גיטך, אף על פי שהגט עדיין שם אינה מגורשת כיון שלא היתה שם בשעת נתינה, ואינו גט עד שיטלנו הוא משם ויחזור ויתננו לה להתגרש, שצריך שתהא סמוכה לחצר בשעת נתינת הגט לתוכו כמו נתינה לידה. ויש חולקין.

אולם אם נטלתו היא משם והוא אומר לה בשעת נטילתה הרי זה גיטך הרי זו מגורשת, דכיון שזרקו מתחלה לחצרה לשם גירושין ואח"כ בשעת אמירתו הרי זה גיטך עודנו בחצרה והיא נוטלת אותו משם בעת האמירה, הוי כאילו נתנו לה עכשיו ואמר לה.

⁴ בח"מ סי' ר' [סעיף א'] הביא הרב בהג"ה דעת התוס' דבעיני דוקא עומדת בתוכה ממש ולא בחוצה בסמוך. והוא דעת תוס' בעירובין דף צ"ב [ע"ב] בד"ה אשה. תורת גיטין א

⁵ ב"ש שם א

⁶ דודאי כל שמשתמר באויר מחיצות משתמר חשיב לי, וכמו שכתב הרשב"א. וליישב קצת דברי הבי"י נראה דמירי בחצר שאינו מוקף מחיצות דאז בעיני שישתמר מחמת האשה דוקא, ובוה א"ש דברי הבי"י אבל במוקף מחיצות ודאי צדקו דברי הפ"ז. תורת גיטין ב שם

⁷ דדומיא דידה שהיא סמוך לה בעיני

⁸ ב"ש שם

⁹ ואם היא עומדת אצל החצר וזרק גט לחצרה שלא מדעתה ואמר לעדים ראו גט שאני נותן מסופק הרשב"א בזה אם נתן לחצירה בשעה שהיא ישנה. ב"ש שם

¹⁰ לא מהני אף על גב דגלתה דעת' דניחא לה דיש לחוש שמא חזרה. ב"ש שם

¹¹ תורת גיטין שם ב

¹² דעת הרמ"ה בשו"ע ונו"כ שם ב

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

וכן אמ"כ¹³ זרק לחצרה ואח"כ אמרה תזכי לי חצירי לדעה הראשונה הנזכרת אינו מועיל אפי" אם אמרה אחר כך תזכה חצירי והוא אמר הא לך גיטך. וי"א¹⁴ שמועיל. וליש חולקים הנזכר יועיל אם יאמר לה ה"ז גיטך אחר אמיר' שלה שאמר' תזכה לי חצירי.

ב. למ"ד אשה עושה שליח לקבל גיטה מיד שליח בעלה ...
למ"ד אין האשה עושה שליח לקבל גיטה מיד שליח בעלה
... משום דאינא בזיון דבעל ... למ"ד משום חצרה הבאה
לאחר מינו

כשם שיכולה¹⁵ האשה לעשות שליח לקבל גיטה מיד בעלה, כך יכולה לעשות שליח לקבל גיטה מיד שליח בעלה דשלוחו של אדם כמותו.

במה דברים אמורים שעשתה שליח אחר לקבלו מיד שלוחו של הבעל, אבל אם אמרה לשלוחו של הבעל לפני עדים גם אתה תהיה שלוחי לקבלה הרי ספק מגורשת עד שיגיע הגט לידה, שכל שליחות שאין השליח יכול לילך ולהגיד למשלח עשיתי שליחותך מספקא לן אי הוה שליחות או לא¹⁶.

ויש אומרים שלעולם אין האשה יכולה לעשות שליח כלל לקבל גט מיד שליח בעלה משום בזיון הבעל, שסבור הבעל שקל הוא בעיניה שאינה רוצה בעצמה לקבלו ומקפיד על כך¹⁷, אבל אם עשתה שליח לקבל מיד הבעל עצמו והוא נותן לו אין כאן חשש בזיון דהא ידע ולא קפיד.

¹³ ב"ש שם א

¹⁴ דעת הרשב"א, אך קשה לכאורה כיון דבשעת נתינה לא הי' החצר ידה הוי בטלי גיטך מעני"ק. ואין לומר דסגי מן התורה שיהיה נתינה לדבר שיהיה אחר כך ידה, כמו דמהני בנתן בידה כשהיא ישינה דהוי כאין לה יד וכשננערה אמר לה הא גיטך וכמ"ש הבית מאיר, דזה אינו דא"כ אפילו בחצירה הבא לאחר מכן דהיינו שנותן הגט בחצר של אחר ואח"כ נתן האחר החצר להאשה במתנה ואמר לה הבעל אח"כ הא גיטך יועיל, ולא יצטרך לחזור וליטול וליתן. לכן נראה דהא דמהני הכא הוא מטעם שכתבו התוספת גיטין דף ע"ז [ע"ב] בד"ה ותיוול איחי דדוקא כשהאשה נומלת הגט שהיא עשתה מעשה בגט שיבוא לידה לא מיחשב נתינה, אבל הכא שהיא לא עשתה רק קנין בחצר השיב מה שהגט בא מרשותו לרשותה כאלו רשותו של בעל שהוא בידו ושלוחו של בעל נותן לרשותה שהוא ידה ושלוחה. תורת גיטין שם

¹⁵ שו"ע ונו"כ קמא א

¹⁶ וכאן הא לא היה לו לשליח שהות לחזור ולהגיד לבעל עשיתי שליחותך עד שקבל עליו שליחות האשה לקבלה, לפיכך הויא ספק מגורשת ומשיגיע לידה הויא ודאי מגורשת. ועוד סברא הוא שלא תוכל לעשות שליח ההולכה עצמו להיות שליח קבלה, שאם הוא המקבל מי הוא הנותן לו בשעה שהוא מקבל עליו הקבלה, ואם הוא הנותן מי הוא המקבלו ממנו, ואנן ונתן בידה בעינן דהיינו שני גופים.

¹⁷ בש"ס מבואר ב' טעמים טעם א' משום בזיון הבעל אם היא בעצמה אינה מקבלת הגט ואז יש חשש דאורייתא, ובתשו' רשב"א שהביא הב"י סס"ז מבואר ה"ה דאין הבעל עושה שליח ליתן ליד ש"ק של האשה

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

**ג. דאמר לה הוי שליח להולכה עד דמטית התם וכי מטית
התם אימר קמי בי דינא בפני נכתב ובפני נחתם ומשוי בי
דינא שליח וליתבוה ניהליך**

כבר התבאר לעיל דף ה. שהאיש שנתן¹⁸ הגט לאשתו ונכתב ונחתם בפניה, ואמר לה הרי את שלוחי להולכה עד ב"ד פלוני, והם יעמידו שליח שיתנו לך גט זה ותתגרשי בו, הרי זו נאמנת לומר בפני נכתב ובפני נחתם, ונותנתו לב"ד, ובשעה שהגט יוצא מתחת ידה תאמר בפני נכתב ובפני נחתם, והם נוטלים אותו ועושים שליח ונותנים אותו לו ליתנו לה כמאמר הבעל.

ואם לא התנה לה הבעל תנאי זה והרי הגט יוצא מתחת ידה, אינה צריכה לומר כלום והרי היא בחזקת מגורשת, ואף על פי שלא נתקיימה חתימת העדים, מותרת להנשא, שעדים החתומים על הגט כמי שנחקרה עדותן בב"ד דמי כל זמן שאין מערער. ואפילו אמר לה אל תתגרשי בו אלא בב"ד פלוני, אינה אלא תנאה בעלמא, וכשתבא לאותו ב"ד והגט ברשותה מתגרשת בקבלה ראשונה ואינה צריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם.

ויש חולקים¹⁹ ואומרים שאין להתירה לינשא ע"י גט שיוצא מתחת ידה אם לא נתקיים בחותמיו אף על פי שאין עליו עוררין, שמעולם לא שמעו מי שנהג קולא כזו, כי איך נוציא אשה שהיא בחזקת אשת איש מחזקתה על פיה ועל פי גט שלא נתקיים בחותמיו, קולא יתירה היא זו.

הדרן עלך המביא גט

משום בזיון דהאשה כשהוא בעצמו אינו רוצה ליתן ליד שלוחה טעם שני משום דדומה לחציר' הבאה אח"כ כלומר כאלו מניח בחצר של אחר והיא קנתה אותו החצר ולפי"ז ליכא אלא חשש דרבנן, גם נ"מ אם אין הבעל מקפיד אז להאי טעמא משום בזיון ליכא קפידא, ואם היא עשתה שלוחה בתחילה אז משום חצירה הבאה אח"כ ליכא ומשום בזיון איכא אף על גב דהיא עשתה שלוחה קודם לכן ואם היא היתה טרודה בעת שהביא לה גט ומחמת טרדה עשתה שליח לקבלה י"א בכה"ג ליכא משום בזיון דהבעל והר"ן כת' אף בכה"ג איכא משום בזיון דהבעל וכתב בתשוב' ריב"ש סי' נ"ה דהעיקר הוא דהאשה יכולה לעשות שליח לכן היכא דאיכ' שום חשש איסור אם ישלח ע"י שליח לידה עדיף טפי שתעשה היא ש"ק לקבל מיד שלוחה. ב"ש שם ד

¹⁸ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קמב יג יד

¹⁹ עיין תשו' הריב"ש סימן שפ"ה היש חולקי' הוא הראב"ד פ"ב וס"ל האשה דומה לשליח בשעה שמסר הגט נאמן לומר ב"נ וב"נ אבל אחר שמסר תו לא מהני דיבורו כן ה"נ האשה כשהיא מביאה הגט בתורת שליח ועדיין לא נתגרשה מהני דיבורה כמ"ש בש"ס ובדין לפני זה אבל אם באתה והביאה גט בידה ואומרת כבר נתגרשה תו לא מהני דיבורה כמו בשליח אחר שמסר הגט וצריכה עדים ב"ש שם כו

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

א. כל גט שנכתב שלא לשום אשה פסול כיצד היה עובר בשוק ושמע קול סופרים מקריין איש פלוני מגרש את פלונית ממקום פלוני ואמר זה שמי וזה שם אשתי פסול לגרש בו

כבר התבאר לעיל דף כ. שצריך²⁰ שתהיה כתיבתו וחתימתו של גט לשם האיש המגרש ולשם האשה המתגרשת²¹, דכתיב (דברים כד פסוק א) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר פְּרִיטָתָהּ, ודרשו בו חז"ל שבא ללמד שצריך לכותבו לשמה. וכיון שהקפיד הכתוב לכותבו לשם האשה המתגרשת אמרו חז"ל שהוא הדין שצריך לכותבו גם לשם האיש המגרש, דמאי שנא. ועוד וכתב הוא בעצמו משמע, וכשהוא כותבו הרי ודאי הוא כותבו לשם עצמו שיגרש בו את אשתו, וא"כ גם כשכותבו אחר צריך שיהא בשליחותו דשלוחו כמותו.

וצריך לכותבו כדי שיגרש בו המשלח את אשתו וזהו לשמו, ואם לא כתבו לשמה אינו גט²², כיצד, סופר שכתב גט ללמד בו לתלמידיו²³, או להתלמד בו, ובא אחד ומצא שם שנכתב בגט זה הוא כשמו ושם האשה כשם אשתו ושם העיר כשם עירו, ומצאו אפילו בו ביום שנכתב שאינו מוקדם ונטלו וגיירש בו אינו גט, שהרי לא נכתב לשם גירושין כלל.

²⁰ שו"ע ונו"כ אבדה"ז קלא א

²¹ הנהגת יד אפר"י ואפילו כתבו לשם נכרית פסול אף על גב דלאו מינה לא מחריב בה מ"מ לא עדיף מסתמא דפסול. כן הוא בש"ס ריש זבחי' ע"ש. פ"ת שם ר

²² ואין פוסל אפי' לכהונה כמ"ש ר"פ כל הגט וברמב"ם פ"ג א"כ אין קידושין של אחר תופסי' בה ואם כתב הכל לשמה והרי את מותרת כתב שלא לשמה יש לחוש לומר' אם קדשה אחר הואיל בטופסי גיטין הראשונים לא היה כתב והרי את מותרת וכו' כמ"ש בתוס' דף כ"ו כן כתב הב"י בסימן קכ"ג

²³ וסופר שכתב טופסי גיטין ואח"כ גירש בגט זה יש בו ארבע דעות. הרמב"ם מתיר לכתחלה, ולהרא"ש אסור לכתחלה ואם כבר נכתב מותר לגרש בו, ולה"ג והרשב"א פסול ואם נישאת לא תצא, ולהרמב"ן אם נישאת תצא, המחבר השמיט הדין אם הסופר רשאי להזמין טופסי גיטין ונ"מ לדינא, והנה הרמב"ם מתיר להסופר שיזמן טופסי גיטין ורוב הפוסקי' חולקי' עליו אף למאן דס"ל אם כתבו חש"ו הטופס כשר ל"ד לשם דכתיבת חש"ו לא שכיח אבל כתיבת הסופר שכיח איכא למיחש שיכתוב גם התורף, ובוזה פליגי לרמב"ן והרמ"ה אם ניתן לה גט כזה לא תנשא בו, ולהרא"ש אם כבר כתב מותר לגרש בו וה"ג והרשב"א פוסלי' גט כזה נראה דס"ל נמי כרמב"ן דלא תנשא בו אבל לא תצא דלא גרע משאר פסולי דרבנן דק"ל דלא תצא ובס"י קכ"ג הביא הרב רמ"א דעת ר"י הפוסל בכתיבת חש"ו הטופס לפי זה ה"ה כאן אם כתב הטופס שלא לשמה פסול. ב"ש שם ב

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

**ב. יתר מיכן כתב לגרש את אשתו ונמלך מצאו בן עירו
ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך פסול לגרש
בו**

ויתר מזה²⁴ אפילו נכתב לשם גירושיין, כגון שצוה אחר שהוא בן עירו לסופר לכתוב לו גט לגרש בו את אשתו, ונמלך, ובא זה ומצאו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך תנהו לי לגרש בו את אשתי, פסול לו לגרש בו ואינו גט אפילו בדיעבד כיון שלא נכתב לא לשמו ולא לשמה.

דף כד:

**ג. יתר מיכן היו לו שתי נשים ושמותיהן שוות כתב לגרש
את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה**

יתר על כן²⁵ אפילו יש לו שתי נשים ששמותיהם שוות, וכתב גט לגרש בו את הגדולה, ונמלך וגירש בו את הקטנה אינו גט, שאע"פ שנכתב לשם האיש המגרש, לא נכתב לשם זו האשה

המתגרשת. אבל את גדולה יכול לגרש בעדי מסירה, אולם י"א שלכתחלה אסור לגרש בגט זה לגדולה רק אם גירש כבר תנשא בו²⁶. וי"א²⁷ שאף לכתחילה יכול לגרש בו לגדולה.

ובכול הנ"ל אינו גט כלל, ואפילו לכהונה לא נפסלה אם נתגרשה בו.

**ד. יתר מיכן אמר ללבלר כתוב לאיזו שארצה אגרש פסול
לגרש בו**

²⁴ שו"ע ונו"כ שם ב

²⁵ שו"ע ונו"כ שם ג

²⁶ דאליבא דר"מ דס"ל עדי חתימה כרתי אז צריך שיהא מוכח בגט מי הוא המגרש והמתגרשת ולכתחילה בעינן שיהיה הגט כשר אף לר"מ. ב"ש שם ג

²⁷ אפי' לר"מ דזה חשוב מוכח מתוכו כיון שהגט בידה ודלא כהב"ש. ולזה לשיטת הרי"ף דס"ל אף ע"ח כרתי יכול לגרש בגט זה בע"ח אפילו בלא עידי מסירה אף דכשמגרש בגט בע"ח לבד בלא ע"מ אף לר"א בעינן מוכח מתוכו מכל מקום זה חשוב מוכח מתוכו. תורת גיטין ג שם

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

יתר על כן²⁸ אפילו אמר לסופר סתם כתוב ואיזה שארצה אנרש בו, וכתבו הסופר על דעת כן לגרש בו איזה שירצה, וגירש בו אחת מהן הרי זה פסול, כיון שלא פירש בשעת כתיבה לשם איזה הוא כותבו.

ואם גירש בו הרי זה ספק גירושין שמא היה דעתו על זו אלא שלא פירש. והוא הדין אם אמר לו כתוב איזו שתצא בפתח תחלה אנרשנה בו שפסול, דלענין זה קי"ל דאין ברירה²⁹.

ה. שני יוסף בן שמעון הדרין בעיר אחת מוציאין שטר חוב על אחרים... ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב

כשכותבין השמות בשטר כותבים שם האיש ושם אביו, ואם ידוע שיש בעיר שנים ששמותיהם ושמות אבותיהם שוים, כותבים³⁰ שם אבי אביו, ואם הוא כהן או לוי, כותבים כן בשטר לסימן³¹. וי"א³² שאם הם משתי ערים כותבים שם עירו לסימן.

²⁸ שו"ע ונו"כ שם ד

²⁹ כ"כ הרמב"ם וכתב בכ"מ הא דקי"ל בדרבנן יש ברירי' ובדאורייתא אין ברירה היינו לחומרא אין ברירה ולא לקולא וכ"כ הר"ן מ"ה פסק כאן ה"ז ספק גירושין בין שתלה בדעתו ואומר איזה שארצה או שתלה איזה שתצא הוי ס"ג וקידושין תופסי' בה ועיין בר"ן שם מיהו צריך ישוב הא שפסק הרמב"ם פי"א ה' יובל אחים מחזירי' זה לזה ביובל ותל' נמי בדין ברירה כמ"ש בש"ס שם דס"ל אין ברירה גם פסק ספ"ו ה' בכורות אחים שחלקן גדים נגד גדים פטורי' ממעשר והיינו כמ"ד אין ברירה ועיין דינים אלו ביש"ש פ' מרובה ושם פסק בדאורייתא אין ברירה אפילו לקולא ואין קידושין תופסי' בה אלא שפוסל לכהונה ובח"ר כתב אחים מחזירי' זה לזה דמצו' דאורייתא הוא להחזיר מ"ה אולינן לחומרא וכן מוכרח בש"ס אליבא דרב אסי דהוא אומ' בגיטין אם אמר לגרש איזה שירצה הגט פסול היינו מדרבנן וע"כ משום דס"ל יש ברירה והוא אמר בשם רבי יוחנן אחים מחזירי' זה לזה ביובל ע"כ צ"ל כמ"ש והא דפסק אחים שחולקי' פטורי' ממעשר י"ל משום דקי"ל ספק מעשר פטור. ב"ש שם ד

³⁰ שו"ע ונו"כ חו"מ מט ז

³¹ שו"ע ונו"כ שם א

³² ונראה דמהני במקום שם אבי אביו בין כשמוציאין זה על זה ובין כשמוציא אחר על אחד מהם, ו אם כתבו סימן מקום הלוח ודאי מהני כסימן לגבות בו, וכמ"ש הרמ"א בהמשך דבריו, והסמ"ע כתב שצריך לכתוב מקום שניהם. פתחי חושן חלק י פרק ז הערה ב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

אם ידוע³³ שיש בעיר שנים ששמותם ושם אבותם שוה, שכל אחד מהם שמו יוסף בן שמעון, אינם יכולים להוציא שטר חוב זה על זה³⁴, אם אין כתוב שם אבי אביו, ויש מחלקים³⁵ דהיינו דוקא בשטר שיש בו קנין.

וכן אין³⁶ אחר יכול להוציא שטר חוב³⁷ על אחד משני יוסף בן שמעון³⁸, אא"כ יבואו עדי השטר בעצמם ויעידו שזה השטר שחתמנו עליו וזהו האיש שלוח בפנינו, ויש אומרים³⁹ שגם בזה אינו אלא כמלוה על פה, אבל כשעדים אחרים העידו בן, לכו"ע אינו אלא כמלוה על פה. משום שאינו מוכח מתוכו.

³³ שו"ע ונו"כ שם ז

³⁴ שיכול הלוה לומר בשטר זה אני הוא המלוה וכשפרעת לי החזרתי לך השטר, ובנה"מ סק"ו הביא בשם התומים שאם לא כתבו בשטר שם המלוה אלא לויתי ממך, אינו יכול לטעון בן, שבזה ודאי שלא היה מחזירו שלם, שהרי יכול המלוה למכרו לאחר שיגבה ממנו עוד פעם, וכתב הנה"מ דלא דק, דבשטר כזה יכול לטעון בפשיטות לויתי על שטר זה מראובן ולא ידע שיש שני יב"ש, ובלא"ה כתב הנה"מ שאם כתוב לויתי ממך אין זה כמוציאים זה על זה, אלא כמוציאו על אחד מהם, ובכה"ג בלא"ה אינו יכול לגבות ממנו.

³⁵ בשו"ע שם כתב הלכה זו ביש בו קנין, והוא מדברי המ"מ בשם הרשב"א, שאם אין בו קנין הרי קי"ל בסימן לט סעיף יג (עי' פרק ג סעיף יא), שאין כותבין ללוה בלא מלוה לכו"ע, וא"כ ידעו העדים מי הלוה ומי הוא המלוה. והרמ"א כתב על דברי המחבר וז"ל, דבריו סותרים זה את זה בכאן, שלפי טעמו שיכול לומר שטר זה שלי הוא וכו', אין חילוק בין יש בו קנין או אין בו קנין, אבל יש מפרשים הטעם שאין מוציאים שטר זע"ז משום שכותבים שטר ללוה אף על פי שאין מלוה עמו, והיישנין שזה המוציאו הוא הלוה, ובזה אין לחוש רק בשטר שיש בו קנין, כדלעיל סוף סימן לט, ולכן כתב בתחלה דבעינן שטר שיש בו קנין, וא"כ יש סתירה בדבריו, ע"כ. ועיין סמ"ע וש"ך מש"כ ביישוב הדבר.

וכתב עוד הש"ך שלפ"ז בשטר מכר או מתנה אפשר שאינו יכול לטעון שלי היה וחזרתי וקניתי ממך וחזרתי לך השטר, דהא קי"ל שבשטר מכר אינו חוזר וקונה בהחזרת השטר, וא"כ למה לו להחזיר השטר, ולא דמי לשטר הלוואה שמחזיר השטר עם בטול החוב ע"י פרעון.

³⁶ שו"ע ונו"כ שם

³⁷ באור שמה פ"א מה' מלוה מסתפק במי שיש לו שטר על אחד משני יב"ש, ואחד מהם חייב לחבירו, אם יכול המלוה לתבוע מזה שחייב מכח מ"מ, או שאתה חייב לי או שאתה משועבד לי מדר"ג ע"י החוב שאתה חייב לחברך, ונראה דעתו שאינו יכול לתבוע ממנו, משום שאין דין שעבודא דר"ג אלא כשע"י התשלום יפטר מבעלי חובו, אבל הכא יבא יב"ש השני ויתבע ממנו, ואף אם יאמר שילמתי למלוה יאמר לו השטר הוא עליך ולא היית צריך לפרוע עבורי אלא עבורך.

³⁸ שכל אחד יאמר לא עלי נכתב השטר אלא על השני, וכתב בשער משפט סק"ב שאם תפס התובע מאחד מהם אינו יכול להוציא ממנו, ואף על גב דבעלמא לא מהני תפיסה בפני עדים כשהנתבע כופר, מ"מ כיון שהספק בשטר לפנינו מהני תפיסה, ועי' נחל יצחק סימן מד

³⁹ עיין ש"ך שם יא כתב בנה"מ סק"ה הטעם משום שכל שטר שאינו מוכח מתוכו אין לו דין שטר, והביא בשם התומים שהקשה דמ"מ אם יש בו קנין, דל שטר מהכא ויגבה ממשעבדי בעדי קנין, ואם אין בו קנין הא קי"ל בסימן לט סעיף יג דבעינן שיראו המסירה דקי"ל כר"א דעדי מסירה כרתי, ולר"א כשיש עדי מסירה לא בעינן כלל שיהא מוכח מתוכו, ותירץ הנה"מ דמיירי כשאין בו קנין, ומ"מ מותרים לכתוב ללוה בלא מלוה אף כשאינם רואים המסירה, דדוקא במקום שיכול לגבות בשטר זה בלא עדים לפנינו אסור להם לכתוב ללוה בלא מלוה, דשמא לא ילוה עד תשרי והוא יכול לגבות מניסן על סמך חזקה שביום שנכתב נמסר, משא"כ בשני יב"ש שלא יוכל לגבות בלי שיבואו עדים ויעידו, וכשיעידו יאמרו גם שכתבו ללוה בלא מלוה, ואז יצטרך גם להביא עדים אימת מטי שטרא לידיה, או מתי ראו השטר בידו, ובלי זה לא יוכל לגבות ממשעבדי, ושוב לא יוכל לגבות מזמן ראשון, ומכ"ש שמותרים העדים לכתוב מבלי שראו המסירה, ובאופן שלא ראו המסירה בעינן שיהא מוכח מתוכו.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

כשיש שני יוסף בן שמעון יכול כל אחד מהם להוציא שטר חוב על אחר, ואין הלוח יכול לומר לא נתחייבתי לך אלא ליוסף בן שמעון השני, שמכיון שהשטר בידו חזקה שהוא שלו⁴⁰.

ו. שמאל ולילה פסולות ופוסלות

כבר התבאר במסכת יבמות דף קד. שחליצה⁴¹ שחולצת היבמה לאח בעלה, הרי היא כדין, שהרי היא גובה כתובתה אחר שחלצה, ועוד שנאמר בה שער, (דברים כה פסוק ז) **בְּמָתוֹ הַשְּׂעִרָה וְגו'**, ושער פתח בית הדין משמע⁴², הלכך אין החליצה כשרה אלא ביום, ואם חלצה בלילה חליצתה פסולה.

וכן אין חולצין בשבתות וימים טובים שהרי אין דנין בהם, ומיהו בחול המועד שפיר דמי שהרי דנין בחול המועד⁴³. יש אומרים שאין חולצין בערבי שבתות וימים טובים, וטעמא משום שמא יעשו החליצה בחפזון שלא יהיה להם פנאי, משום שיצטרכו להכין צרכי שבת ויבואו לידי מכשול שלא תחלוץ בתקונה⁴⁴. ועוד שאין דנים בהם⁴⁵. ובשעת הדחק שיש הכרח גדול חולצים⁴⁶.

צריך⁴⁷ שתהיה החליצה ברגל ימין, ואם חליץ ברגל שמאל חליצתו פסולה, שכן למדו רז"ל מגזירה שוה דכתיב כאן (שם פסוק ט) **מֵעַל רֶגְלוֹ רָגְלוֹ וְכַתִּיב גְּבִי מִצּוֹרֵעַ (וַיִּקְרָא יָד פֶּסוּק יָד) רֶגְלוֹ הַיְמָנִית, מֵה הַתָּם יָמִין אָף כֵּן יָמִין.**

⁴⁰ ואין הושיעין שנפל והשני מצאו, ולכן כתב הרמ"א שאם אין בידו שטר אלא שמודה שחייב לאחד מהם, אינו יכול לגבות ממנו אלא בהרשאה, ובנה"מ ס"ק טו כתב על דברי הרמ"א שאע"פ שהוא חייב לאחד מהם ואינו יודע למי פטור, ולא דמי להא דסימן עו סעיף ב בלוח משנים ואינו יודע ממי שחייב לשלם, דשאני הכא דלא הו"ל למידק משום שיכול לומר סמכתי על השטר, וכ"כ התומים, ועפ"י כתב בנה"מ חידושים שאם הוא מלוה ע"פ חזר דינו בלוח ואינו יודע ממי שחייב לשלם לשניהם. כתב בכנה"ג דה"ה בשטר בכתב ידו בלי עדים אינו נאמן לומר מאחר נפל, ומ"מ אם טוען אמת שלויתי ממך ופרעתוך, אם אין בו נאמנות נאמן. בנה"מ סק"ח הביא בשם התומים שהקשה אמאי הם מוציאים על אחרים למ"ד דבעינן מוכח מתוכו, והא ליכא מוכח מתוכו, והנה"מ כתב דלמה דקיי"ל דלא היישינן לנפילה חשיב כמוכח מתוכו, כיון שהשטר יוצא מתחת ידו.

⁴¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קסט ו ז, ובסדר החליצה יא

⁴² לבוש שם. ולמעט זה אף במי שאינה גובה כתובתה כגון בארוסה גם אין חולצים אלא ביום, ועיין בתשו' נו"ב תניינא ס"ם קי"ד שבי' דיש לומר דהיינו דוקא בנשואה שמהשב תחילת דין שע"י החליצה מתחלת לתבוע הכתובה וכמבואר טעם זה בהנהגת מרדכי פמ"ח אבל ארוסה שחלצה בלילה יש מקום לדון לקולא רק שאיני מחליט זה לחלוטין ע"ש וע' בס' ישועות יעקב סק"א שכתב בפשימות דהא דחליצה בלילה פסולה היינו אפילו בשומרת יבם מן האירוסין דלא חלקו חז"ל בתקנתם ע"ש.

⁴³ דהא הטעם שמא יכתוב כמ"ש וכותבין ש"ח בח"ה. ביאור הגר"א שם כ

⁴⁴ לבוש שם

⁴⁵ ביאור הגר"א שם כא

⁴⁶ ישועות יעקב מהמ"ז, הביאו פ"ת שם י

⁴⁷ שו"ע ונו"כ שם כד

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

ולפיכך אמרו שצריך שתהא צורת המנעל עשויה לצורת רגל ימין⁴⁸. שהרגל⁴⁹ של ימין אצבע גדול עד הקטן הוא באלכסון לצד ימין. ובצד שמאל הוא באלכסון מאצבע גדול עד הקטן לצד שמאל ולכן יש לחותכם כך. וכבא התבאר לעיל דף קב. שמבדילים גם בכך שאת הקרסים בנעל ימין יעשה בצד שמאל בחלק הפנימי, והלולאות בצד ימין בחלק הפונה חוצה⁵⁰, ובנעל שמאל של איטר להיפך⁵¹, ודוקא כשהדרך כן באותו מקום, אבל אם נהגו להיפך, יעשה להיפך ויתפור אותה מבחוץ ולא מבפנים, שלא יחוצו בין המנעל והרגל, נ"ל, וכן נוהגין⁵².

במה דברים אמורים לכתחלה, אבל בדיעבד אם היה עשוי המנעל בצורת רגל שמאל אלא שחלץ בימין, חליצתה כשרה⁵³.

אבל אם חלץ בשמאל לעולם חליצתו פסולה⁵⁴, אפילו במנעל של צורת ימין אפילו בדיעבד, וכן צריכה היא לחלוץ ביד ימינה.

ואם הוא שולט בשני רגליו וכן אם היא שולטת בשתי ידיה יעשו החליצה בשל ימין.

ואם הוא⁵⁵ אטר ברגלו יש אומרים שחולץ בשניהם בבת אחת⁵⁶, במנעל של ימין בימין, ובמנעל של שמאל בשמאל⁵⁷, וי"א⁵⁸ שיחלצו בזה אחר זה, ותאמר בפירוש שבזה שהדין נותן שהוא הכשר לחליצה בו מכוונת למצות חליצה, ובזה שאינו נחשב ע"פ דת תורתנו להיות כשר לחליצה אינו מכוונת למצות חליצה כלל רק כמתעסקת ופושטת מנעל מאיש נכרי⁵⁹. ויש מי שנסתפק לומר שאין לו תקנה, שכיון שהקפידה

⁴⁸ שו"ע ונו"כ שם כא

⁴⁹ באר היטב שם כג

⁵⁰ יש"ש יב ו ועיין בפ"ת ס"ק כא

⁵¹ פ"ת שם

⁵² לחוש שלא יהיה שום פקפוק. פ"ת שם כא

⁵³ שו"ע ונו"כ שם כב

⁵⁴ עיין בתשו' נו"ב תניינא סי' קנ"ו שכ' שאף שהדין פשוט בטור וש"ע וכל הפוסקי' שאם חלצה בשמאל חליצתה פסולה ולא פקפק בזה שום פוסק יש לי בזה מקום עיון כמו שכתבתי בחבורי צל"ח למס' ברכות דף כ' בו' והאריך בזה והיוצא מדבריו דאין כאן הלכה ברורה שתהי' פסולה כיון דלר' יוחנן חליצתה כשרה ואין לנו הכרעה מדברי הגמרא, ועיין בתשו' רבינו עקיבא איגר סי' קכ"ב תשובת חתנו הגאון רבי משה סופר ז"ל שהביא שם בשם הגאון ר"ז מרגליות שמצא בראב"ן דאם חלצה בשמאל בדיעבד כשר ועפ"ז עלה בדעתו לצרף חליצת שמאל להיתרים אחרים וחשש עיגון. והוא ז"ל פלפל בדבריו וגם בדברי הנו"ב הנ"ל והעלה דאין לעשות מזה שום סניף בשום מקו' כלל לחלוץ בשמאל אפי' בקיטע מכ"ש באינו קיטע עש"ה. פ"ת כב

⁵⁵ שו"ע ונו"כ שם כה

⁵⁶ ב"ש כד

⁵⁷ אף על גב דכתב בסמוך אם היא אטרת החולצת בימין דידה מ"מ ביבם מחמירין משום דאי' גזירה שוה

דצריך דוקא ימין ממש. ב"ש כד

⁵⁸ ב"ח מובא בבב"ש שם

⁵⁹ עיין פ"ת שם כד

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

תורה אימין וזה אין לו ימין, צריכין אנו לחוש שמא דוקא ימין אמרה תורה לכך אין לה תקנה⁶⁰. ונהגו כסברא הראשונה לחלוץ בשניהם.

הבדיקה לראות אם הוא אטר ברגלו אם לא, מעבירין אותו לפי הדיינין ג' או ד' פעמים מרוח לרוח ויראו באיזה רגל הוא פוסע תחלה, אם הוא פוסע תמיד תחלה ברגל ימין של כל אדם אינו אטר, ואם הוא פוסע תמיד תחלה ברגל שמאל של כל אדם הרי הוא אטר. וכן בודקין האשה בידיה באיזה היא עושה מלאכתה, אם היא אטרת או לא, ואם היא אטרת תעשה החליצה בימין דידה שהיא שמאל של כל אדם.

---

⁶⁰ ולא דמי לתפילין שמי שהוא אטר מניח התפילין בשמאל שהוא ימין כל אדם, דהתם ביד כהה תלה רחמנא והרי זו היא יד כהה שלו, אבל הכא ימין אמרה תורה בגז"ש שמא ימין דוקא בעינן. לבוש

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>